

Moartea - Salt creativ al Vindecătorului lăuntric

Psihosociolog Drd. Ionel Mohîrță

„Există lucruri pe care le știți, dar nu știți că le știți.
Când veți ști ceea ce nu știți că știți, atunci vă veți schimba.”

Milton Erickson

Moartea nu este un moment, ea îl însoțește pe om de-a lungul întregului drum al vieții. Este prezentă în toate lucrurile ca limita lor evidentă. Timpul și spațiul, clipele care se șterg și distanțele care separă sunt tot atâtea rupturi, morți parțiale. Orice despărțire, uitare, schimbare, faptul că nimic nu se poate repeta identic transpun suflul morții în chiar inima vieții și ne aruncă în zăbucium. Orice plecare a unei ființe dragi, sfârșitul oricărei pasiuni, urmele timpului pe un chip, ultima privire asupra unui oraș sau peisaj pe care nu-l vom mai vedea niciodată sau, o floare pălită stârnesc o profundă melancolie, o experiență imediată a morții anticipate.

În procesul individuării, există multe întrebări și temeri la care persoana trebuie să le facă față. Descoperirea conștientă și intrarea în relație cu un alt conținut al psihicului, pe care Jung - pornind de la Upanișade - îl denumește Sine, duce la abordarea unei problematice complexe din care nu poate să lipsească mitul morții. Astfel, se dezvoltă o identitate a eului mai stabilă și mai continuă, dar de un tip destul de diferit: nu se pune problema realizării personale (înțelegerii proprii) a eului, ci a ajutorului dat Sinelui pentru realizare (înțelegere).

Procesul de individuare ca fenomen psihic nu merge paralel cu sănătatea mentală și spirituală. A. Guggenbuhl-Craig argumentând diferențierea jungiană observă că „un individ poate să nu manifeste simptome nevrotice sau psihotice și totuși să nu fie în fluxul procesului de individuare. Eul său poate fi suficient de puternic pentru a putea construi mecanisme de apărare eficiente contra întrebărilor și temerilor umanității. De exemplu, moartea poate fi lăsată deoparte ca preocupare, privită ca ceva care se întâmplă altora, ne semnificativă pentru propria persoană; un eu foarte puternic se poate ascunde în spatele unei perspective pragmatice asupra vieții, problemele legate de umbră pot fi reprimite, fie proiectate asupra altora, temerile lăsate în umbră printr-o aparent semnificativă hărnicie, prin stabilirea unor scopuri parțiale și perseverarea către atingerea lor precum cele legate de a câștiga bani, a-și îndeplini obligațiile de familie, a atinge un anumit statut social, a se adapta la un anumit sistem social, practicarea corectă a profesiei, menținerea sănătății fizice, etc.” (Guggenbuhl-Craig, 1971). „Rigiditatea, îngustimea

mentală și lipsa de deschidere la propria ființă și la lume, sunt factori care sunt contrarii individuării. Astfel, drumul către individuare înseamnă descoperirea umbrei și confruntarea cu moartea.” (Minulescu, 2001)

Mitul morții se conturează gradual în fiecare pe traseul existențial al devenirii. Prezența indiscutabilă a instinctelor în momentul nașterii a dus la o alta aserțiune: existența de neînlăturat în inconștient de imagini și gânduri primordiale (ex. ideea vieții de dincolo). Ulterior, „desprinderea de inconștient și întoarcerea împotriva lui duce la formarea conștientului” (Jung, 1999) și geneza simbolurilor adiacente fenomenului vital, al cărui joc dramatic definește în final mitul.

În funcție de acceptarea mortalității și a singurătății eul tinde spre autonomie sau regresie.

Deși Sinele este centrul și totalitatea psihică, singura modalitate prin care poate trăi, prin care se poate manifesta este Eul. Sinele, „principiul prin care este modelat omul” (Jung, 1992), există manifest și modelează prin Eu.

În aceeași măsură, însă, „Eul se trăiește pe sine, în mod gradual ca obiect al unui subiect supraordonat care este Sinele” după cum afirmă Jung (Jung, 1994).

Procesul prin care relația Eu-Sine este pusă în joc și are sens a fost numit de Jung individuare, procesul prin care o persoană devine propriul Sine, devine o ființă individuală. Procesul de individuare se poate desfășura atât inconștient cât și conștient. Dacă „se desfășoară inconștient, așa cum a făcut-o întotdeauna, el nu semnifică nici mai mult nici mai puțin decât transformarea unei ghinde în stejar, a unui vițel în vacă și a unui copil în adult. Dar, dacă procesul este de individuare este conștientizat, conștientul trebuie confruntat în acest scop cu inconștientul, și trebuie găsit un echilibru între contrarii” (Jung, 1997).

Confruntare înseamnă și luptă - nu întâmplător Eul a fost comparat cu comandantul unei armate - „Conștiința și inconștientul nu fac un întreg dacă se reprimă și se tulbură reciproc. Dacă trebuie să lupte unul împotriva celuilalt, atunci cel puțin ar trebui să fie o luptă dreaptă și fiecare parte să aibă aceleași drepturi. Ambii sunt aspecte ale vieții. Conștiința ar trebui să-și apere rațiunea și posibilitatea de autoprotecție, iar viața haotică a inconștientului ar trebui să aibă posibilitatea să-și urmeze propriul drum, atât cât putem suporta. Aceasta înseamnă luptă deschisă și colaborare deschisă în același timp. Așa se pare că ar trebui să fie viața oamenilor. Este vechiul joc cu ciocanul și nicovala. Fierul care suferă între cei doi este șlefuit și devine un întreg indestructibil, și anume, un «individ»” (Jung, 2003).

Acest proces arhetipal, anevoios, permanent și fără punct terminus care este individuarea se săvârșește și desăvârșește în două etape majore. Prima etapă, care se termină la mijlocul vieții (30 – 40 de ani), este definită prin adaptarea omului la mediul exterior, prin formarea și consolidarea statului său social și familial. Ce-a de-a doua etapă, care durează tot restul vieții, este caracterizată de întoarcerea interesului din planul exterior spre cel interior. Problemele la care se caută răspuns acum sunt de natură existențială, metafizică, spirituală. Dacă prima etapă este, mai ales, etapa Eului, a doua etapă este a Sinelui, a căutării (predilect conștiente) a Sinelui. Jung spunea: „Pentru o persoană tânără este aproape un păcat, sau cel puțin un pericol, să se preocupe prea mult de sine; dar pentru o persoană în vârstă este o datorie și o necesitate să-i dea atenție în mod serios. După ce și-a risipit cu dăruire lumina asupra lumii, soarele își retrage razele ca să se lumineze pe sine însuși.” (Jung, 1930)

De-a lungul fiecăreia dintre cele două etape ale procesului de individuare relația dintre Eu și Sine se realizează la nivelul axei Eu-Sine, axă de care depinde stabilitatea personalității. În punctul inițial al acestei axe Eul se identifică cu Sinele, sunt unul și același. „Totuși nu trebuie trecut cu vederea faptul că, la fel cum conștiința răsare din inconștient, și centrul eului iese dintr-un adânc întunecat, în care era cumva conținut, în timp ce exista *in potentia*.” (Jung, 2003). În relația Eu-Sine de-a lungul axei există mai multe stadii (studiate de E. Neumann, E. Edinger, M. L. von Franz).

„Stadiul I, uroboric original, Neumann. Nu există nimic decât mandala – Sine. Germenul Eului este prezentat doar ca potențialitate: Eul și Sinele sunt una, deci nu există Eu. Stadiul primar al identității totale Eu-Sine.

Stadiul II, prezintă un Eu care apare /răsare, începe să se separe din Sine, dar care își are încă centrul și aria mai largă în identitatea primară Eu-Sine.” (Minulescu, 2001)

Deci, la începuturi, conștiința „.....se ivește din străfunduri necunoscute. În copilărie ea se activează treptat și de-a lungul întregii vieți se trezește, în fiecare dimineață, din adâncurile somnului, din starea de inconștiență. Este asemenea unui copil care se naște în fiecare zi din matca primordială a inconștientului“ (Jung, 1981)

„Stadiul III, stadiul de dezvoltare mai avansat: axa Eu-Sine devine parțial conștientă....

Stadiul IV, este limita teoretică ideală care probabil nu există în realitate, care reprezintă separarea totală Eu-Sine și o conștientizare completă a axei Eu-Sine” (Minulescu, 2001).

Pentru a putea realiza saltul calitativ spre parțiala conștientizare a axei și pentru a putea relaționa conștient cu Sinele, Eul trebuie să îndeplinească mai multe deziderate printre care maturitatea, coerența, flexibilitatea.

Omul se trăiește pe sine ca nemuritor atâta vreme cât se identifică la nivel inconștient în mare parte cu un grup colectiv. Teama de individuare este înțelegerea faptului că există și o imensă singurătate pe măsură ce omul se diferențiază - se separă de aceste containere colective - și devine o ființă unică care nu mai este susținută de conținuturi care poartă identificările cu entitățile nemuritoare. Individul este supus cerinței de a înțelege propria mortalitate, a faptului că este într-adevăr, în curs de a muri, va muri. De exemplu, copiii și tinerii se privesc pe sine ca nemuritori.

Separarea fiului de mamă pune în joc, de fapt, părăsirea de eu - om a inconștientului animal; doar puterea prohibiției incestului este cea care a creat individul cu conștiința propriei condiții - care mai înainte fusese una cu tribul. Doar atunci a putut deveni posibilă și ideea morții finale a individului. Păcatul lui Adam, care constă în faptul că a devenit conștient, a adus pe lume moartea. Nevroticul care nu își poate părăsi mama are motive foarte bune pentru care nu o face: în ultimă instanță chiar teama de moarte este cea care îl ține legat. **Sinele este partenerul nemuritor al Eului muritor.**

Calitățile Sinelui nemuritor le putem observa în experiențele din apropierea morții care presupun extracorpolarizarea. Vindecătorul lăuntric, adică Sinele, ne atenționează în aceste trăiri că realitatea noastră de zi cu zi este doar o fațetă a ființei noastre multidimensionale.

În prezent, mulți dintre noi realizăm faptul că suntem înzestrați cu abilitatea naturală de a ne separa de corpurile noastre fizice și de a avea o experiență spirituală profundă.

Cheia pentru înțelegerea acestui mister poate fi reprezentată de „starea vibrațională” – preludiul universal al stărilor de conștientă extracorporale și al experiențelor spirituale. Această stare este modalitatea naturii de a ne pregăti pentru aventura supremă dincolo de constrângerile corpului fizic.

Cercetările ne indică faptul că starea vibrațională reprezintă o manifestare firească care poate fi autoinițiată și expansionată într-o experiență extracorporală pe deplin conștientă. Atunci când devenim experimentați și eficienți în răspunsul nostru la starea vibrațională, ne apropiem cu un pas mai mult de evoluția personală și spirituală.

Experiențele doctorului Sam Parnia asupra conștientizării morții iminente explică problema cea mai acută din neuroștiința actuală: natura conștienței. Ideea lui centrală este că vom înțelege mai bine moartea doar prin studiul experiențelor morții iminente din timpul stopului cardiac, când inima se oprește și când, după unsprezece secunde, activitatea electrică a creierului încetează, astfel încât nu rămân zone de activitate cerebrală care să poată susține conștiența. Chiar și cele mai importante sisteme de întreținere a vieții sunt distruse: debitul cardiac și reflexele vitale cu sediul în trunchiul cerebral dispar – stare echivalentă morții clinice. Dr. Parnia a constatat că această stare, care rămâne reversibilă circa 30 de minute, este cel mai bun model al procesului morții, oferind oamenilor de știință o fereastră unică de înțelegere a ceea ce trăim cu toții la sfârșitul vieții.

Una dintre cele mai interesante caracteristici ale acestor experiențe din timpul stopului cardiac este faptul că, după ce revin la viață, pacienții relatează uneori cum și-au părăsit corpul și cum au asistat din afară la fenomenul de resuscitare.

Studiul efectuat la Secția de terapie coronariană a Spitalului general din Southampton demonstrează veridicitatea acestor relatări și arată funcționarea conștiinței în lipsa oricărei activități cerebrale.

În câteva cărți și numeroase prelegeri ținute la Sorbona, Bahram Elahi (Elahi, 1998), profesor de chirurgie și anatomie preocupat de tema conștienței, a propus o perspectivă în care, deși mintea și creierul nu se condiționează reciproc, mintea sau conștiența nu este imaterială. Mai degrabă ea este compusă dintr-un tip foarte subtil de materie, care, chiar dacă nu a fost descoperită, este similară undelor electromagnetice, care transportă sunetul și imaginile, fiind guvernate de legi precise, axiome și teoreme.

Așa cum se știe în viziunea lui Eccles și Elahi, conștiența este o entitate independentă de creier, care interacționează cu acesta, dar nu e în mod necesar produsă de el.

Așa cum am arătat în lucrările mele (Mohîrță, 2003, 2005), conștiența reprezintă un ansamblu de câmpuri electrofotonice și torsionice capabile să interacționeze cu vacuumul primar și să existe după moarte.

Astfel, experiențele de moarte clinică efectivă și trăirea fenomenului de extracorporalizare ne arată că Sinele nostru atemporal ne vindecă de igranță și aduce o viziune completă asupra programului nostru existențial.

Pentru că așa cum spunea Abraham a Sancta Clara, un călugăr benedictin german din secolul al XVII-lea: „Cel care moare înainte să moară, nu moare atunci când moare”.